

1965. MENTALITĂȚI COMUNISTE ȘI "VÂNĂTOAREA DE VRĂJITOARE" ÎN ARMATA ROMÂNĂ

Căpitan PETRE OPRIȘ
REVISTA DE ISTORIE MILITARĂ

Transformarea bolșevismului adus de Armata Roșie în România într-un comunism național, de sorginte românească, s-a conturat treptat, mai ales după plecarea unităților sovietice în 1958. Gheorghiu-Dej & comp. și-au permis începând din acel moment să pună perdele și glastre cu flori la ferestre, iar gratiile lagărului din care făcea parte și statul român au fost poleite încetul cu încetul, însă au rămas la fel de solide ca până atunci. Spun *plecarea* și nu *retragerea* deoarece atunci a avut loc practic o redislocare de mari unități sovietice pe întregul front sudic al Organizației Tratatului de la Varșovia, fără să fie slăbită în vreun fel capacitatea de ripostă rapidă și eficientă a Forțelor Armate Unite.

Potentații regimului comunist din România au încercat să câștige popularitate lansând ideea că, de fapt, ei sunt cei care l-au convins pe Hrușciiov să nu mai mențină trupe de ocupație în țara noastră. Este posibil să fi încercat așa ceva, dar Kremlinul a hotărât în detaliu când și cum urma să se procedeze în acest caz. Hrușciiov și comandanții Armatei Roșii nu erau nici sentimentali și nici candidi când se punea problema menținerii unei presiuni militare constante împotriva inamicului său declarat: N.A.T.O. Ei știau ce înseamnă un război, iar regimul de la București era obligat pur și simplu să se supună ordinelor venite de la Moscova.

Doar o simplă coincidență a făcut ca decizia din 1958 de redislocare a trupelor sovietice existente pe teritoriul românesc să fie aclamată sincer de poporul român, însă motivele care au stat la baza acestei atitudini au fost cu totul diferite de scopurile strategice urmărite de Uniunea Sovietică. Iar regimul de la București s-a văzut obligat în scurt timp să aloce fonduri mult mai mari pentru scopuri militare, în așa fel încât să-și poată îndeplini sarcinile pe care le avea în cadrul Organizației Tratatului de la Varșovia, suplinind astfel forța unităților sovietice care au staționat pe teritoriul românesc până în 1958. *Nu a existat o putere militară care să forțeze trupele Armatei Roșii să se retragă din România. Acestea au plecat pur și simplu, conform ordinului dat de Kremlin, dar se puteau întoarce oricând dacă interesele Moscovei în Peninsula Balcanică erau periclitate.*

Manifestările de solidaritate organizate de comuniștii români în cinstea militarilor sovietici care plecau au intrat în categoria "circ la scară națională" datorită ipocriziei de care au dat dovadă conducătorii celor două state, N.S.Hrușciiov și Gheorghe Gheorghiu-Dej. "Ajutorul frățesc", acordat din nou statului român - dacă era cazul - de către Uniunea Sovietică, ar fi fost o explicație pe care comuniștii români o cunoșteau deja foarte bine și o utilizau de multă vreme în discursurile ținute în fața maselor.

Pe acest fond s-a petrecut și o relativă deschidere față de Occident, mai ales după ce regimul de la București a acceptat să-i despăgubească pe străinii care au deținut proprietăți pe teritoriul românesc și care au fost naționalizate începând din 1948.¹ Deoarece se observase că efortul de industrializare a țării era sufocant dacă se apela doar la tehnologia existentă în statele mai dezvoltate din cadrul blocului comunist, liderul de atunci al partidului, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a fost de acord să se încheie o serie de acorduri economice de colaborare cu Occidentul "decadent".

În acest context s-a înscris și vizita unei delegații române în Statele Unite ale Americii (18 mai - 1 iunie 1964). Din partea României au participat la tratative Gh. Gaston

Marin, Mihai Florescu, Mihai Petri, George Macovescu și Petre Bălăceanu împreună cu un grup de experți. Discuțiile au avut loc la Departamentul de Stat în prezența lui Averell Harriman, șeful delegației americane, și a echipei sale de negociatori.

În discursul inaugural, Gh.Gaston Marin a accentuat faptul că statul român duce o politică independentă², lucru subliniat și în Declarația din Aprilie a Partidului Muncitoresc Român. Apoi a menționat că *"cea mai bună propagandă americană, care a fost făcută în România, a constat în construcția instalațiilor de reforming de către firma "Hydrocarbon Research". Credem că firma, cu care partea română a colaborat, ar fi trebuit să fie felicitată de către autoritățile americane, în loc să fie sancționată, așa cum am auzit că s-a întâmplat"*.³

Într-adevăr, societatea respectivă, care se ocupa de găsirea unor noi procedee de prelucrare a petrolului - reformare catalitică și producerea de benzen, toluen și xilen -, a facilitat în 1957 unor specialiști români conduși de Gh.Gaston Marin, aflați într-o vizită în S.U.A., să afle mai mult decât le era permis în legătură cu noua tehnologie folosită de americani. Mai mult decât atât, inginerul Percival Keith, vicepreședintele executiv al companiei "Hydrocarbon Research", a vizitat România de câteva ori și a acordat asistență tehnică pentru alegerea utilajelor necesare. Cele mai multe au fost cumpărate de la grupul industrial francez Schneider prin intermediul unei societăți-paravan, de asemenea franceză, Batignolles, precum și de la puternicul concern italian ENI, prin firma italiană Nuovo Pignione. Astfel, inginerul american nu a respectat interdicția COCOM (care impunea firmelor din Europa Occidentală și America de Nord să nu vândă sau să ofere statelor comuniste informații și produse industriale de vârf, care puteau fi utilizate în domeniul militar) și a facilitat punerea în funcțiune a instalației achiziționate clandestin de statul român la rafinăria de la Brazi. România a avut din acel moment posibilitatea ca, împreună cu tehnologia achiziționată cu ajutorul societății americane U.O.P. (pentru cracarea catalitică), să obțină produse petroliere superioare - combustibil și uleiuri pentru automobile și avioane, precum și produse aromatice.⁴

Se poate presupune că statul român a achiziționat proiectele și instalațiile respective la un preț mult mai mare decât cel existent pe piața occidentală. Numai simpla intermediere a tranzacției prin firmele străine Batignolles și Nuovo Pignione a necesitat plata unor comisioane substanțiale.

Revenind la tratativele româno-americane care au avut loc la Washington în mai 1964, acestea s-au finalizat prin semnarea documentelor oficiale la 1 iunie 1964. În comunicatul comun oferit presei se sublinia printre altele ridicarea nivelului reprezentanțelor diplomatice ale celor două state de la rang de legăție la cel de ambasadă. De asemenea, a fost prezentată lista cu cele 13 instalații și utilaje cumpărate de România din Statele Unite și pentru care Departamentul de Stat a acordat din acel moment licențe individuale de export. Este vorba, în principal, despre *"sape cu role, material tubular pentru foraj de adâncime, prăjini grele și de antrenare pentru forajul de adâncime"*⁵ și aparatură modernă pentru prospecțiuni geologice necesare industriei petroliere românești. Aceasta importa masiv mai ales țevi pentru foraj și suferea de pe urma embargoului impus de statele Europei occidentale și S.U.A. asupra produselor respective, precum și din cauza dezvoltării insuficiente a capacităților de producție din țările socialiste specializate în acest domeniu.⁶

Totodată, a avut loc și un schimb de scrisori între conducătorii celor două delegații, prin care se arăta că, *"în principiu, guvernul Statelor Unite este gata, în condițiile și consultările menționate mai jos, să acorde licențe de export pentru Republica Populară*

România privitor la proiecte, procedee tehnice, echipament și combustibil necesare construirii și funcționării în România a centralei atomo-electrice".⁷

Dacă, pe plan internațional, demnitarii români încercau să adopte o atitudine nouă în relațiile cu Statele Unite, pe plan intern se menținea o mentalitate antioccidentală extrem de puternică. Represiunile dure ale regimului comunist în anii '50 și procesul de îndoctrinare marxist-leninistă a populației au distrus sistemul de valori al societății românești și au impus unul nou, copiat după modelul sovietic. Pentru a demonstra fidelitatea lor față de liderii aflați la putere, mulți carieriști au utilizat delatiunea împotriva propriilor colegi și prieteni, catalogându-i ca dușmani ai orânduirii socialiste și contrarevoluționari.

Acest dogmatism se regăsește exprimat frust și dezolant și în câteva documente aflate în Arhivele Militare Române. Pornind de la analiza spiritului epocii, ne putem explica reacțiile persoanelor care au luat parte la anchetarea maiorului Mircea Buzoianu în ianuarie 1965. Încadrat la Direcția organizare-mobilizare din Marele Stat Major român, acest ofițer nu a ținut cont de pericolul la care se expunea și a discutat cu doi colegi de serviciu despre rezultatele vizitei delegației conduse de Gh.Gaston Marin în Statele Unite, din mai-iunie 1964. La câteva zile după întoarcerea în țară a reprezentanților României, el a sesizat o neconcordanță între sensul pe care încerca să-l inducă presa românească privind rezultatele negocierilor cu americanii și realitatea faptelor. În comentariul său, consemnat în raportul Direcției de Contrainformații Militare, se observă o reacție extrem de sugestivă, negând posibilitatea ca România să fie în stare să ofere licențele unor produse industriale competitive și interesante pentru piața americană. El considera, pe bună dreptate, că Statele Unite erau un colos economic ce nu avea nevoie de tehnologia perimată a românilor.

Diferența dintre ceea ce s-a întâmplat la Departamentul de Stat și "realizările" raportate de aparatul de propagandă al P.M.R. prin mass-media românească este mare. Iar colegii maiorului Buzoianu au considerat că informațiile publicate în ziare sunt reale și l-au combătut. În plus, mentalitatea lor le dicta, de asemenea, să raporteze imediat manifestările cosmopolite ale colegului lor, "ploconirea" acestuia în fața tehnicii occidentale, a articolelor de îmbrăcăminte provenite din țările capitaliste, precum și a muzicii de jazz occidentale. "Unde dai și unde crapă!"

Este evident că statul român nu avea ce să ofere Americii în afară de bani pentru utilajele și instalațiile industriale de care avea nevoie. Liderii comuniștilor români nu au admis însă să se recunoască slăbiciunile regimului și le-au "metamorfozat" cu ajutorul unor unelte docile și lipsite de scrupule. Dar marionetele au devenit fudule și, implicit, ușor de manipulat.

Pe lângă alte idei interesante care s-ar putea desprinde din lecturarea celor două documente⁸, merită să punctez cel puțin două aspecte. Primul se referă la modul în care s-a organizat anchetarea ofițerului în cauză. Metoda devenise clasică pentru cei care doreau să scape de martori incomozi, iar scenariul este ușor de intuit dacă ținem cont de mentalitățile care s-au perpetuat în armata română.

Se poate presupune că maiorul Buzoianu era invidiat de colegii săi din cadrul biroului în care lucra, precum și de secretarul comitetului de partid al M.St.M., probabil datorită relațiilor sale personale cordiale pe care le avea cu generalii Ion Tutoveanu (vezi raportul favorabil pe care l-a înaintat acesta ministrului Forțelor Armate în legătură cu cazul amintit) și Constantin Zamfirescu. De asemenea, vizitele sale în Ungaria și procurarea de bunuri și îmbrăcăminte occidentale puteau constitui tot atâtea motive de

invidie pentru colegii săi, iar faptul că era lăudăros a accentuat râca existentă. În consecință, s-a decis aplicarea unei corecții corespunzătoare în lipsa ocrotitorilor săi, șeful Marelui Stat Major și șeful Direcției organizare-mobilizare. Secretarul comitetului de partid, care se afla ca interimar la comandă, a dat aprobarea oficială ca ofițerul să fie anchetat de organele de contrainformații.

Cel de-al doilea aspect se referă la urmările anchetei. Dacă, în anii '50, asemenea fapte puteau să se soldeze cu ani grei de pușcărie, după emiterea decretelor de amnistiere a deținuților politici din 1964 intimidarea reprezenta principala metodă folosită de organele de represiune. Practic, ofițerul a tras o spaimă zdravănă în timpul interogatoriului, iar secretarul comitetului de partid al M.St.M. și locțiitorul șefului Direcției organizare-mobilizare l-au săpunit bine în prezența celor care l-au anchetat. Surprinde oarecum conținutul raportului generalului Tutoveanu, care îl disculpa în mare măsură pe împlicinat și aprecia ca necorespunzător procedeul folosit de Direcția de Contrainformații Militare. Este posibil ca acesta să fi fost extrem de deranjat de modul cum s-a operat în acest caz și încerca să prevină desfășurarea în viitor a unor astfel de acțiuni.

Analizând faptele petrecute și nivelul la care se găseau persoanele implicate, se poate aprecia că ministrul Forțelor Armate și șeful Marelui Stat Major au fost forțați de împrejurări să piardă timpul analizând o problemă care nu avea ce să caute, în mod normal, pe agenda lor de lucru. Însă morala comunistă trebuia să se regăsească la toate nivelurile de decizie politice și militare, chiar și în cazul în care era vorba doar de delațiunile unor colegi de serviciu și lăudăroșenia unui maior. Iar mai presus de orice se situa vigilența revoluționară a comuniștilor români @autentici#.

NOTE:

1. Gheorghe Gaston Marin, *În serviciul României lui Gheorghiu-Dej. Însemnări din viață*, Editura Evenimentul Românesc, București, 2000, p.213. De exemplu, Radu Mănescu, adjunct al ministrului de finanțe român, a semnat în martie 1960, împreună cu reprezentantul Departamentului de Stat al S.U.A., un acord financiar special. Acesta prevedea plata de către statul român a sumei de 24,5 milioane de dolari pentru stingerea litigiilor pe care le avea România cu cetățenii americani care solicitau achitarea unor creanțe comerciale și financiare mai vechi, despăgubiri pentru pagubele de război suferite și pentru pierderile cauzate de naționalizarea efectuată de comuniștii români în 1948.

2. *Ibidem*, p.219.

3. *Ibidem*, p.221-222.

4. *Ibidem*, p.173-174. Inginerului Percival Keath și firmei la care lucra, "Hydrocarbon Research", li s-a interzis de către autoritățile americane care vegheau la respectarea regulilor COCOM, desfășurarea de afaceri cu societățile din străinătate pentru o perioadă de 5 ani.

5. *Ibidem*, p.223.

6. *Ibidem*, p.168.

7. Apud. Gh.Gaston Marin, *op.cit.*, p.153,155-156. În aceeași scrisoare se precizau condițiile Statelor Unite: "*În baza legii S.U.A. pentru Energia Atomică, reactoarele nucleare și combustibilul pot fi furnizate altei țări numai printr-un acord bilateral de cooperare sau în conformitate cu un acord de cooperare încheiat de Statele Unite cu Agenția Internațională pentru Energia Atomică (A.E.I.A.). Ca o chestiune de politică, Statele Unite ar dori ca aranjamentele de cooperare asupra garanțiilor să fie realizate prin intermediul A.E.I.A.*". Un reactor nuclear american de 350 – 400 MW costa în acel

moment aproximativ 50 de milioane de dolari și putea fi realizat și pus în funcțiune în 5 ani.

8. Arhivele Militare Române, fond microfilme, rola P II 5.1389, c. 521-525, 526-531.

Anexa nr. 1

MINISTERUL FORTELOR ARMATE ALE R. P. R.
MARELE STAT MAJOR

STRICT SECRET
Exemplar nr. 1

MINISTERUL FORTELOR ARMATE
CONSILIUL POLITIC SUPERIOR

Intrare nr. P.P. 017449

Ziua 3 luna MAR anul 1966

MINISTRULUI FORTELOR ARMATE ALE R.P.R.

R A P O R T

Nr. A. P. 4006 din 01.02.1965

Raportează: Adjunctul ministrului Forțelor Armate
șeful Marelui stat major

În prima jumătate a lunii ianuarie 1965, organele de contrainformații au anchetat pe maiorul BUZOIANU MIRCEA din Direcția organizare-mobilizare pentru motivul că acesta ar fi avut unele manifestări cu caracter dușmănos, fără a informa despre acest lucru nici pe generalul-locotenent Zamfirescu Constantin, șeful Direcției organizare-mobilizare și nici pe mine personal.

Maiorul Văcărescu, ofițer cu contrainformațiile, a informat pe generalul-locotenent Zamfirescu Constantin asupra faptului că vrea să stea de vorbă cu unii ofițeri din Secția planificare, fără a indica precis asupra cărei probleme.

Generalul-locotenent Zamfirescu Constantin, întrebându-l asupra căror probleme dorește să stea de vorbă, a primit răspuns din partea ofițerului cu contrainformațiile că acestea nu sunt în legătură cu Direcția organizare-mobilizare.

În dimineața zilei de 26 ianuarie 1965, maiorul Buzoianu Mircea a fost chemat și anchetat de către un organ de anchetă a Ministerului Afacerilor Interne și tot în cursul aceleiași zile i s-a întocmit un proces-verbal de avertizare, care a fost adus la cunoștința ofițerului și în care i se aduceau acuzații că:

- s-a preamărit tehnica din apus, minimalizând realizările regimului democrat-popular;

- după apariția Comunicatului vizitei făcute de tovarășul Gaston Marin în S.U.A., ofițerul s-ar fi exprimat că noi nu avem ce licențe să le dăm americanilor întrucât ei sunt o țară mult mai dezvoltată;

- a dus discuții arătând că la un moment dat nu se găsea pe piață decât carne de oaie și că acest lucru se datorește faptului că exportăm prea multă carne;

- are atitudini cosmopolite, apreciind prea mult muzica occidentală;

- a afirmat că ofițerii din armata burghezo-moșierească aveau salarii mai mari decât ofițerii din armata noastră.

Ofițerul raportează că a semnat procesul verbal de avertizare unde i se aduceau aceste acuzații întrucât în timpul anchetei a fost supus unor presiuni. I s-a spus că: "este arestat și nu i se va da drumul până ce nu recunoaște acuzațiile care i se aduc".

Fiind sesizat de această situație, am luat măsuri să se verifice exactitatea problemelor care i se pun în sarcină ofițerului.

Din cele relatate de către ofițerii din compartimentul unde lucrează maiorul Buzoianu Mircea, în fața cărora s-au purtat discuțiile, rezultă următoarele:

- învinuirea ce i se aduce ofițerului că ar fi preamărit tehnica din apus, minimalizând realizările regimului democrat-popular, este exagerată, deoarece discuțiile purtate în mai multe rânduri, având un caracter neorganizat, s-au referit la caracteristicile unor mașini pe care voiau să și le cumpere ofițerii. În mod concret, într-o discuție pe care a avut-o maiorul Buzoianu Mircea cu locot. col. Susan Mihai, provocată de către acesta din urmă, maiorul Buzoianu Mircea a susținut că: "Fiatul" este o mașină cu caracteristici mai bune decât mașina "Moskvici". Ofițerul a prezentat și un prospect al mașinii "Fiat 850" pentru a demonstra cu caracteristicile acesteia faptul că mașina "Fiat 600" este mai bună. Aceasta și pentru faptul că ofițerii din compartiment au făcut unele glume pe seama mașinii pe care o posedă maiorul Buzoianu Mircea ("Fiat 600").

Au mai fost unele discuții în legătură cu un magnetofon "Philips" pe care și l-a cumpărat ofițerul în anul 1962 și pe care el l-a apreciat ca fiind foarte bun.

S-au mai făcut comparații între diferite mărci de mașini ca: "Mercedes" cu "Moskvici", "Fiat" cu "Trabant" etc.

Nu rezultă faptul că ofițerul ar fi purtat discuții din care să reiasă că ar minimaliza realizările regimului nostru.

În ce privește faptul că ofițerul ar fi spus că noi nu avem ce licențe să le dăm americanilor deoarece ei sunt o țară mult mai dezvoltată, rezultă că la publicarea în presă a comunicatului vizitei tovarășului Gaston Marin în S.U.A., după ce acesta a fost citit de către ofițeri, maiorul Buzoianu Mircea a întrebat: "Ce licențe putem să dăm noi S.U.A., având în vedere nivelul de dezvoltare al acestei țări, și de ce ei ne-au pus condiții ca aceste licențe să nu le dăm în altă parte?". La această întrebare ceilalți ofițeri au arătat părerea lor în legătură cu ce licențe am putea da noi S.U.A. în schimbul licențelor pe care le primim.

Referitor la faptul că ofițerul ar fi comentat negativ greutățile privind aprovizionarea cu carne, rezultă că în anul 1962, într-una din zile, acesta s-a exprimat că nu știe ce să mai mănânce, deoarece se găsește numai carne de oaie care nu-i place și că nu își explică de ce nu se găsește carne de porc și de vită deoarece dispunem de astfel de animale. Ceilalți ofițeri din compartiment i-au arătat care sunt cauzele care determină greutățile în aprovizionarea cu carne, explicații cu care ofițerul s-a declarat de acord.

- În legătură cu faptul că uneori a manifestat atitudini cosmopolite, apreciind prea mult muzica și filmele din occident, rezultă că ofițerul a împărtășit celorlalți ofițeri din compartiment impresii despre unele bucăți muzicale și filme transmise la posturile noastre de radio și televiziune, spunând că i-au plăcut, făcând și remarca că în ultima perioadă s-a transmis la radio și televiziune mai multă muzică cu interpreți din țările occidentale.

Nu s-au purtat discuții din care să rezulte faptul că maiorul Buzoianu Mircea ar fi minimalizat succesele obținute în dezvoltarea artei și culturii românești.

- În ce privește învinuirea ce i se aduce de a fi discutat că salariile ofițerilor din armata burghezo-moșierească ar fi fost mai mari decât salariile actuale ale ofițerilor, lucrurile s-au petrecut în felul următor: lt.col. Drăgan Teodor, la înapoierea de la Depozitul de arhivă Rm.Sărat, unde a studiat unele documente de planificare, a arătat că printre

documente a găsit și un tabel din care rezultă că un colonel în ajunul celui de-al doilea război mondial primea aproximativ 17 mii lei lunar. În același timp, a precizat că acești bani nu aveau prea multă valoare deoarece începuse inflația.

În discuție a intervenit și maiorul Buzoianu Mircea, arătând că și tatăl său, deși avea 12 mii lei lunar, totuși, nu-i ajungeau nevoilor familiare.

În discuție nu s-a făcut nici un fel de comparații între salariile ofițerilor din trecut și salariile ofițerilor din armata noastră.

Maiorul Buzoianu Mircea este un ofițer bine pregătit, capabil și conștiincios în îndeplinirea sarcinilor de serviciu.

Menționez că maiorul Buzoianu Mircea a fost primit candidat de partid de către organizația de bază a Direcției organizare-mobilizare în ziua de 25 ianuarie 1965, iar în ziua de 26 ianuarie 1965 a fost anchetat. Acest lucru a fost posibil deoarece atât eu personal cât și organele de partid nu am fost informați asupra acestui caz înainte ca ofițerul să fie chemat în fața organelor de anchetă.

Față de cele raportate mai sus, apreciez că procedeul folosit de a ancheta un ofițer din Marele stat major, fără a mi se raporta despre acest lucru, este necorespunzător.

De asemenea, apreciez că, concluziile la care au ajuns cei care au anchetat cazul sunt exagerate, dându-se o interpretare denaturată discuțiilor purtate de ofițer în legătură cu problemele raportate mai sus.

Propun să se aducă la cunoștința celor în drept procedeul greșit folosit în acest caz și să se ia măsuri pentru ca în viitor să nu se mai întrebuițeze asemenea metode de lucru.

ADJUNCTUL MINISTRULUI FORTELOR ARMATE
ȘEFUL MARELUI STAT MAJOR
General de armată

(ss) Ion Tutoveanu

Anexa nr. 2

DIRECȚIA DE CONTRAINFORMAȚII MILITARE
31 martie 1965

STRICT SECRET
Exemplar nr. 1

Anexă la nr. P.P. 017.449/1966

RAPORT

Organele noastre au primit următoarele semnalări despre maiorul BUZOIANU MIRCEA, ofițer în cadrul Direcției organizare-mobilizare din Marele stat major:

Într-o discuție avută în anul 1959 cu mama sa, aceasta l-a sfătuit să fie foarte prudent cu tot ce este în jurul său, să nu vorbească, să nu încredințeze nici un cuvânt la nimeni, să fie acoperit.

În luna iunie 1963 sus-numitul a afirmat față de lt.col. ȘERBAN DUMITRU că: "Am ajuns în situația că nu mai ai ce să mănânci, întrucât pe piață nu se găsește decât carne de miel. Aceasta se datorește faptului că facem export fără a ține seama de nevoi, ridicând de asemenea problema achiziționării unor mărfuri pe care noi le avem și care nu ar trebui importate". Fiind combătut de către lt.colonel ȘERBAN DUMITRU, a spus că: "Nu aveți curajul să le spuneți".

La data de 11 iunie 1964, maiorul BUZOIANU MIRCEA discutând cu lt.col. DRĂGAN TUDOR și lt.col. SUSAN MIHAI despre vizita delegației guvernamentale a R.P.R. în S.U.A., și-a exprimat neîncrederea în posibilitățile țării noastre de a schimba cu S.U.A. unele licențe, afirmând că: "Nu vede ce licențe ar putea schimba țara noastră cu S.U.A. care este un colos industrial". Arătându-i-se licențele care ar putea fi schimbate, sus-numitul a spus: "Lăsa-ți, că ei au de mult produsele pe care le facem noi", menținându-și afirmația făcută anterior, adică că S.U.A. este un colos industrial căruia noi nu am avea ce da în schimb de licențe.

În altă discuție, la data de 5 iulie 1964, sus-numitul a povestit față de lt. colonel SUSAN MIHAI și lt.col. DRĂGAN TUDOR, că: "A aflat de la socrul său că întâlnirea dintre conducătorii de stat ai R.P.R. și R.S.F.I., care a avut loc lângă Timișoara la 22 iunie 1964 a avut ca scop trecerea R.P.R. în rândul statelor neangajate".

Maiorul BUZOIANU MIRCEA este un element cu o poziție politică instabilă, nestatornic din punct de vedere moral, fiind la a treia căsătorie, nu se îngrijește de creșterea copilului său, rezultat din a doua căsătorie, lăsându-l numai în grija mamei, are manifestări cosmopolite, ploconindu-se în fața tehnicii occidentale, a articolelor de îmbrăcăminte provenite din țările capitaliste, precum și a muzicii de jazz occidentale; prin cea de a treia soție are rude în R.P.U. Sus-numitul a fost semnalat ca un element lăudăros, căruia îi place să se laude cu unele relații "tari".

Astfel, în cursul lunii august 1964, sus-numitul s-a lăudat față de lt.col.dr. MĂCIEȘ LUCIAN și maior IONESCU MIRCEA că s-a întâlnit cu tov. COLIU DUMITRU, care l-a cunoscut bine pe tatăl său și îl cunoaște și pe el.

În cursul lunii ianuarie 1965 organele noastre au trecut la documentarea semnalărilor existente.

Înainte de începerea documentării, respectiv la data de 12 ianuarie a.c. colonelul MIHĂILESCU ANGHEL, șeful Serviciului 2, a raportat verbal datele care se dețineau despre maiorul BUZOIANU MIRCEA, secretarului Consiliului politic al Direcțiilor Centrale M.F.A. - colonel INDREI CONSTANTIN și a cerut aprobarea de a se discuta cu colonelul CONSTANTINESCU ILIE, lt.col. ȘERBAN DUMITRU, lt.col. DRĂGAN TUDOR, lt.col. SUSAN MIHAI și maior ANI NICOLAE, membri de partid, care cunosc unele afirmații făcute de ofițer.

La data de 16 ianuarie a.c. maiorul VĂCĂRESCU IOAN, ofițerul cu contrainformațiile în cadrul Direcției organizare-mobilizare s-a prezentat generalului locotenent ZAMFIRESCU CONSTANTIN, șeful direcției și i-a raportat că urmează să discutăm cu ofițerii mai sus menționați în legătură cu unele semnalări pe care le avem despre maiorul BUZOIANU MIRCEA, fără însă a arăta concret conținutul acestor semnalări.

Audierea celor cinci ofițeri a avut loc în perioada 18-21 ianuarie a.c. rezultând următoarele:

Lt.colonel DRĂGAN TUDOR în declarația sa dată la 18 ianuarie a.c. arată că maiorul BUZOIANU MIRCEA "în discuții elogiază tehnica din țările capitaliste și în special în domeniul mașinilor. În cursul anului 1964 a adus la birou unele reviste străine, care reprezentau mașini, iar în discuții a adus elogiul tehnicii capitaliste în domeniul autoturismelor.

Tot în cursul anului 1964 în urma vizitei pe care a făcut-o conducerea statului nostru în S.U.A., într-o discuție ce a avut loc în birou, maiorul BUZOIANU MIRCEA a făcut afirmația în sensul că el nu vede ce licențe ar putea da țara noastră americanilor care sunt

dezvoltați industrial. Spunea că licențele pe care le-ar da țara noastră ar fi epuizate de mult în S.U.A., lăsând astfel să se înțeleagă că R.P.R. nu ar avea posibilitatea să se afirme cu realizări noi în domeniul tehnicii".

La data de 21 ianuarie a.c. maiorul ANI NICOLAE a declarat: "Că maiorul BUZOIANU MIRCEA în discuțiile pe care le-a purtat în cadrul colectivului de muncă, de felul cum punea problemele lăsa să se înțeleagă că este stăpânit de concepții cosmopolite. În discuții sus-numitul a elogiat tehnica din țările capitaliste în special în domeniul mașinilor și făcea comparație în sensul că atât obiectele de proveniență occidentală, cât și autoturismele sunt superioare sub toate aspectele celor din țările socialiste.

Într-o discuție purtată în cadrul biroului, legată de aprovizionarea cu carne a populației, maiorul BUZOIANU MIRCEA a făcut afirmația că pe piață nu s-ar găsi acest aliment deoarece statul ar face prea mult export de carne, această discuție a avut loc în anul 1963.

În continuare, maiorul ANI NICOLAE a mai declarat că în luna ianuarie 1965, venind discuția în cadrul biroului despre salariile ofițerilor din regimul burghezo-moșieresc, maiorul BUZOIANU MIRCEA a făcut afirmația că tatăl său care în anul 1939 era ofițer primea un salariu care îi permitea să servească masa cu întreaga familie la restaurant și îi mai rămâneau bani. Lăsa să se înțeleagă că ofițerii din regimul burghezo-moșieresc erau mai bine plătiți ca ofițerii din regimul nostru democrat-popular".

Din declarațiile celorlalți ofițeri, respectiv colonel CONSTANTINESCU ILIE, lt.col. ȘERBAN DUMITRU și lt.colonel SUSAN MIHAI, rezultă de asemenea că maiorul BUZOIANU MIRCEA, în discuțiile pe care le-a purtat, elogia orânduirea de stat capitalistă, în special în ceea ce privește tehnica, făcând comparații negative la adresa tehnicii și a dezvoltării economice a țării noastre.

Întrucât adjunctul ministrului Forțelor Armate, șeful Marelui stat major - general de armată ION TUTOVEANU se găsea în concediu de odihnă, iar șeful Direcției organizare-mobilizare general-locotenent ZAMFIRESCU CONSTANTIN era plecat în misiune, la data de 26 ianuarie 1965 maiorul VĂCĂRESCU IOAN a raportat colonelului VERMAN DUMITRU, locțiitor al șefului Direcției organizare-mobilizare, care ținea locul șefului direcției, și secretarului Comitetului de partid al M.St.M. - lt.colonelul ARDELEANU AUREL, că maiorul BUZOIANU MIRCEA urmează să fie audiat de către organele noastre.

Maiorul BUZOIANU MIRCEA a fost audiat în cursul aceleiași zile de către colonel DUMITRESCU NICOLAE, maior SPOREA ION, maior GURAN VASILE și maior VĂCĂRESCU ION, iar în declarația dată sus-numitul a arătat că "în discuțiile pe care le-a purtat cu colegii săi, a făcut afirmații elogioase la adresa tehnicii din țările capitaliste, aceasta în domeniul mașinilor, de asemenea după ce s-a anunțat în ziare că statul nostru a încheiat cu S.U.A. unele contracte în ceea ce privește schimbul de licențe a afirmat: "Ce licențe ar putea da statul nostru S.U.A., lăsând să se înțeleagă că statul nostru nu ar avea posibilitatea să schimbe licențe cu S.U.A., deci a minimalizat posibilitatea statului nostru în domeniul tehnicii.

În discuțiile pe care le-a purtat, abordându-se probleme legate de alimentele de pe piața internă, a făcut afirmația că pe piața internă nu s-ar găsi unele categorii de carne deoarece statul nostru ar face prea mult export de carne.

La începutul lunii ianuarie 1965, într-o discuție purtată cu lt.col. DRĂGAN TUDOR și maior ANI NICOLAE despre salariile ofițerilor din regimul burghezo-moșieresc, a făcut afirmația că ofițerii din trecut aveau salariile mai mari ca ofițerii de astăzi".

În timpul audierii care a fost permanent făcută de cel puțin doi ofițeri, nu s-au făcut nici un fel de presiuni asupra maiorului BUZOIANU MIRCEA, acesta adoptând o poziție de recunoaștere a manifestărilor sale, nu s-au făcut nici un fel de amenințări, nu i s-a spus că este arestat și că recunoașterea sinceră a manifestărilor sale nu va avea nici un fel de urmări penale. Sus-numitul a arătat că aceasta constituie o lecție pentru el și că nu va mai discuta nimic în cadrul serviciului, arătându-se frământat însă de faptul că ar avea dosar la organele M.A.I.

Avându-se în vedere că maiorul BUZOIANU MIRCEA a recunoscut în timpul audierii manifestările negative avute și că nu au fost făcute cu intenție contrarevoluționară, s-a hotărât avertizarea sa.

La avertizarea maiorului BUZOIANU MIRCEA făcută la sediul organelor M.A.I. au participat colonelul VERMAN DUMITRU, locțiitorul șefului Direcției organizare-mobilizare, și lt.col. ARDELEANU AUREL, secretarul Comitetului de partid al M.St.M., care, luând cuvântul, au arătat că manifestările maiorului BUZOIANU MIRCEA sunt incompatibile cu calitatea de ofițer și i-au atras în mod serios atenția acestuia ca să tragă toate învățămintele necesare, să-și revizuiască atitudinea sa în viitor în sensul de a nu mai avea astfel de ieșiri.

Dovadă că nu s-au făcut presiuni asupra maiorului BUZOIANU constituie declarația scrisă dată de acesta după avertizare în care arată: "Recunosc că în anul 1964, în discuțiile pe care le-am purtat cu colegii mei de serviciu am elogiat tehnica din țările capitaliste în special în domeniul mașinilor, de asemenea am făcut afirmații elogioase la adresa muzicii, cinematografului și obiectelor provenite din occident. Tot în discuții eu am făcut aprecieri în sensul că am minimalizat posibilitățile economice ale statului nostru, cât și comparații injuste în ceea ce privește salariile ofițerilor din trecut.

Subsemnatul îmi dau seama de gravitatea faptelor săvârșite de mine că ele sunt incompatibile cu calitatea unui ofițer și mă angajez ca în viitor să nu mai întreprind nici o acțiune ostilă ordinei sociale și de stat ale R.P.R., să respect legile și regulile de conviețuire socialistă".

Faptul că maiorul BUZOIANU MIRCEA a fost primit candidat de partid, a fost cunoscut de către noi, iar ca urmare am informat pe secretarul Comitetului de partid al M.St.M. și pe locțiitorul șefului Direcției organizare-mobilizare, care ținea locul la comandă și care de altfel au participat la avertizarea sus-numitului.

În ceea ce privește concluziile la care s-a ajuns pe baza documentării cazului, ele sunt reale și sunt bazate pe declarațiile celor cu care s-a discutat și pe declarația maiorului BUZOIANU MIRCEA.

ȘEFUL DIRECȚIEI

Colonel

(ss) N. Stan

Articol publicat în „Analele Sighet 9. Anii 1961-1972: țările Europei de Est, între speranțele reformei și realitatea stagnării”, Fundația Academia Civică, București, 2001, p. 592 – 602.